

Түүхийн сургалтын хэрэглэгдэхүүний төрөл, жагсаалт, шаардлага

Хүснэгт 1. Түүхийн сургалтын хэрэглэгдэхүүний товчоо (нэр, төрлөөр)

№	Хэрэглэгдэхүүний төрөл	Тоо						Нийт
		VI анги	VII анги	VIII анги	IX анги	X анги	XI анги	
1	Хэвлэмэл материал, Зурагт үзүүлэн	6	7	6	6	11	9	45
2	Биет үзүүлэн	1	1			3	1	6
3	Дижитал үзүүлэн	12	15	21	19	29	17	117

“Түүх”-ийн сургалтын хэрэглэгдэхүүнд тавих тусгай шаардлага

Агуулгын хувьд:

- Түүхийн судлагдахууны 5 айн (Түүхэн он цаг, түүхэн газар нутаг, түүхэн зүтгэлтэн, түүхэн үйл явдал, түүхэн сургамж) хүрээг хамарсан байх.
- Түүхийн шинжлэх ухааны үндэстэй, баталгаатай, эх сурвалжид тулгуурласан байх
- Судалгааны хувийн шинжтэй, үзэл баримтлалыг тулгах бус голч хандлагаар үнэн, зөв илэрхийлсэн байх
- Эх түүхээрээ бахархах хандлага, үнэт зүйл төлөвшихэд чиглэсэн байх.
- Үндэсний түүх, соёл, нийгэм соёлын өв, нийтээрээ хүлээн зөвшөөрсөн эрхэм чанарыг тусгасан байх
- Нийгмийн гишүүдийг хувийн болон нийгмийн шинжээр ялгахгүй байх. Жендерийн эрх тэгш байдлын ялгаа гаргахгүй байх

Арга зүйн хувьд:

- Түүхийг судлах арга барил эзэмшихэд дэмжлэг болохуйц байх.
- Суралцагчдын аливаа түүхэн үйл явдал, асуудлыг олон талаас нь харж, задлан шинжлэх, дүгнэх, шүүн тунгаах гэх мэт сэтгэлгээг нь хөгжүүлэхүйц байх
- Арга зүй нь суралцагч тодорхой баримтад үндэслэн түүхээрээ бахархах, эрхэмлэх, түүх соёлдоо хүндэтгэлтэй ханддаг болоход бодитой дэмжлэг үзүүлэхүйц байх
- Баримтат кино, контент, виртуаль музейг сургалтад ашиглахдаа багш суралцагчдын нас, сэтгэхүй, сурах арга барилын онцлогт тулгуурлан суурь болон бүрэн дунд боловсролын түвшинд зохион байгуулах.

Хэл найруулга, дизайны хувьд:

- Хэл найруулга нь суралцагчдад танил ойлгомжтой байх
- Түүхэн үйл явдлыг сурачдын нас сэтгэхүйн онцлогт тулгуурлан энгийн үг хэллэгээр найруулсан байх

Өмнө бид үзүүлэх техник хэрэгсэлд багтах хэрэглэгдэхүүний нийтлэгээр оруулахаар ярьж байсны дагуу тус ангилалд багтаах хэрэглэгдэхүүн, тавих шаардлагыг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 2. Түүх (VI-IX)-ийн сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Анги	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавих нэмэлт шаардлага	Тоо хэмжээ
---	----------------------	------	--------------------------	--	------------

II.Хэвлэмэл материал, Зурагт үзүүлэн

2.1. Товхимол

1	<p>2.1.1. Ерөнхий боловсролын түүхийн хичээлийн товч тайлбар толь (дунд анги)</p> <p>2.1.2. ЕБС-ийн түүхийн сургалтад ашиглах эх сурвалж, ажиллах арга зүй (дунд анги)</p>	<p align="center">VI</p> <hr/> <p align="center">VII</p>	<p>Хэрэглэгдэхүүний агуулга дараах бүлэг сэдвийн хүрээнд байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Түүхийг ойлгох (судлах) арга - Монгол ба эртний дэлхий: Нэн эртнээс Чингисийн өмнөх үе хүртэл - Эртний иргэншил - Дэлхийн эртний улсууд - Монголын эртний улсууд - Сурах бичгийн агуулгатай давхцахгүй байх - Анхдагч болон хоёрдогч эх сурвалжийн жагсаалт гаргах - Эх сурвалжтай ажиллах арга зүй <p>Хэрэглэгдэхүүний агуулга дараах бүлэг сэдвийн хүрээнд байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дундад зууны түүхийг хэрхэн судлах вэ? - Чингисийн өмнөх үеийн Монгол (VI-XII зуун) - Их Монгол улс - Монголын агуу гүрэн ба эзэнт улсууд - Монголын агуу эзэнт гүрний үеийн бусад улс (V -XV зуун) - Сурах бичгийн агуулгатай давхцахгүй байх 	<p>Ном товхимолын формат, хуудасны хэмжээ, үсгийн хэмжээ, бүтэц зэрэгт “Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд тавих шаардлага 1 дүгээр хэсэг: Ном товхимол” MNS 5553-1:2005 стандартыг баримтална. Харин агуулга, арга зүйг боловсруулахдаа “Бага, дунд боловсролын хэвлэмэл сурах бичигт тавих шаардлага MNS 5418:2008-ыг баримтална.</p>	<p>Кабинет эд 40 ширхэг</p>
---	--	--	--	---	-----------------------------

			<ul style="list-style-type: none"> - Анхдагч болон хоёрдогч эх сурвалжийн жагсаалт гаргах - Эх сурвалжтай ажиллах арга зүй 	
		VIII	<p>Хэрэглэгдэхүүний агуулга дараах бүлэг сэдвийн хүрээнд байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Монгол улс ба дэлхийн шинэ үеийн түүхийг хэрхэн судлах вэ? - Монголын эзэнт гүрний дараах монгол ба дэлхий дахин (ХҮ-ХҮШ зууны дунд үе) - ХҮШ-XX зууны эхэн үеийн монгол ба дэлхий дахин - Сурах бичгийн агуулгатай давхцахгүй байх - Анхдагч болон хоёрдогч эх сурвалжийн жагсаалт гаргах - Эх сурвалжтай ажиллах арга зүй 	
		IX	<p>Хэрэглэгдэхүүний агуулга дараах бүлэг сэдвийн хүрээнд байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Орчин үеийн монголын түүхийг хэрхэн судлах вэ? - Монголын төрийн сэргэлт ба дэлхий дахин (1911-1924 он) - Социализмын үеийн монгол ба дэлхий дахин (1924-1990 он) - Ардчилсан монгол ба 	

			<p>өнөөгийн дэлхий (1990-ээд оноос одоог хүртэл)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сурах бичгийн агуулгатай давхцахгүй байх - Анхдагч болон хоёрдогч эх сурвалжийн жагсаалт гаргах - Эх сурвалжтай ажиллах арга зүй 		
2.2. Зурагт үзүүлэн					
2	2.2.1. ЕБС-ийн түүхийн сургалтын зураг зүйн эх сурвалж үзүүлэн	<p style="text-align: center;">VI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Хүний үүсэл, тархалтыг харуулсан газар зүйн зураг (Дэлхийн болон Монголын): ханын үзүүлэн - Эртний Египет, Грек, Ром, Хятад, Энэтхэгийн хил хязгаарыг дүрсэлсэн газарзүйн зураг: сурагчдын гар тавих - Хүннү, Сяньби, Жужан улсын тус бүрийн хил хязгаарыг харуулсан газар зүйн зураг: ханын үзүүлэн 	<p>Зурагт үзүүлэн: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай. Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Зурагт хуудасны өнгийг хэт тод хурц байхаас зайлсхийнэ. Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.</p> <p>Хэвлэмэл материал: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэмэл</p>	<p>Кабинет ийн ханын үзүүлэн тус бүр 1 ширхэг.</p> <p>Хүүхдийн гар дээр тавих бол-40 ширхэг.</p>
		<p style="text-align: center;">VII</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Татар, Монгол, Хэрэйд, Найман гэх мэт аймгуудын хил хязгаарыг харуулсан газар зүйн зураг: ханын үзүүлэн - Өнөөгийн Монголын улс төрийн газар зүйн зураг: ханын үзүүлэн - Юань улс, Алтан ордны улс, 		

			<p>Цагадайн улс, Ил хаадын улсын хил хязгаарыг алдаагүй дүрсэлсэн газар зүйн зураг:</p> <p>ханын үзүүлэн</p> <ul style="list-style-type: none"> - Өнөөгийн дэлхийн улс төрийн газар зүйн зураг: <p>ханын үзүүлэн</p>	<p>бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно. Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Багц хэлбэрээр байгаа хуудсан бүтээгдэхүүнд агуулгын жагсаалт гаргасан байна. Агуулгын жагсаалтыг багцны хавтсан дээр эсвэл хавчуурга хуудсан дээр хэвлэнэ. Багцыг хавтас, дугуй, хайрцагт савлана. Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна. Шаардлагатай үед зөөвөрлөж, хадгалах хайрцагтай байх</p>
	VIII	<ul style="list-style-type: none"> - Улс төрийн хямралын үеийн (XIV зууны II хагасаас XVIII зуун) улс төрийн газар зүйн зураг: <p>ханын үзүүлэн</p> <ul style="list-style-type: none"> - Газарзүйн их нээлтүүдийг хариуулсан газар зүйн зураг: <p>ханын үзүүлэн</p> <ul style="list-style-type: none"> - Манжийн эрхшээлийн үеийн Монголын улс төрийн газар зүйн зураг: <p>ханын үзүүлэн</p> <ul style="list-style-type: none"> - Эзэнт гүрнүүдийн дорно дахиныг колоничлох бодлогыг харуулсан газар зүйн зураг: <p>ханын үзүүлэн</p>		
	IX	<ul style="list-style-type: none"> - Дэлхийн I дайны үеийн үйл явдлыг тусгасан газар зүйн зураг: <p>сурагчдын гар тавих х-х-А3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дэлхийн II дайны үеийн үйл явдлыг харуулсан газар зүйн зураг: <p>сурагчдын гар тавих х-х-А3</p>		

2.2.2. ЕБС-ийн түүхийн хичээлийн мэдлэг, ойлголтын схем (бүдүүвч) үзүүлэн	VI	<ul style="list-style-type: none"> - Түүхэн үйл явдалаар илэрхийлсэн он тооллын. 1 шугам: ханын үзүүлэн - Түүхийн эх сурвалжийн төрөл, ангиллыг илэрхийлсэн бүдүүвч: ханын үзүүлэн - Хүннү, Сяньби, Жужан улсуудын нийгмийн зохион байгуулалтыг харьцуулан дүрсэлсэн бүдүүвч: ханын үзүүлэн 	
	VII	<ul style="list-style-type: none"> - Их Монгол улсын нийгмийн зохион байгуулалтыг дүрсэлсэн бүдүүвч: ханын үзүүлэн - Монголын эзэнт улсуудын нийгмийн зохион байгуулалтыг дүрсэлсэн бүдүүвч: ханын үзүүлэн 	
	VIII	<ul style="list-style-type: none"> - Манж чин улсын монголыг захирсан бодлогыг харуулсан бүдүүвч: ханын үзүүлэн 	
	IX	<ul style="list-style-type: none"> - Дэлхийн I, II дайнтай холбогдох гол үйл явдлыг агуулсан хронологи: ханын үзүүлэн - БНМАУ-ын нийгэм, эдийн засаг, соёл, эрүүл 	

			<p>мэнд, боловсрол, аж үйлдвэрийн салбарын хөгжлийг харуулсан бүдүүвч: ханын үзүүлэн</p> <p>- Ардчилсан хувьсгалын үр дүнд нийгэм, оюун санаа, эдийн засаг, улс төрийн хүрээнд гарсан өөрчлөлтийг харуулсан бүдүүвч: ханын үзүүлэн</p>	
--	--	--	--	--

2.3. Цомог

2.3.1 Түүхэн зургуудын цомог (уран болон гэрэл зураг, бусад зураг)	VI	- Эртний Египет, Грек, Ром, Хятад Энэтхэгийн соёлын (онцлог) дурсгалуудыг харуулсан гэрэл зураг	Цомгийн форматын хэмжээг Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд тавих ерөнхий шаардлага MNS 5553-6:2005-ын 5.1.1 дугаар заалтыг дүгээр заалтыг баримтлан сонгоно. Фото зургийг дүрслэхдээ JPEG-ийг хэрэглэх Зураг, график зэргийг дүрслэхдээ PNG 1.0-ийг хэрэглэх Вектор зургийг дүрслэхдээ SVG 1.1 болон SVG 1.2 Tiny стандартуудыг хэрэглэх Зургийн нягтрал нь 2000 pixels-ээс багагүй хэмжээтэй байна.	Кабинет эд : 20-Багц
	VII	- Их Монгол улс, Монголын эзэнт улсуудын түүх соёлын дурсгалыг харуулсан гэрэл зураг		
	VIII	- Сэргэн мандалт, соён гэгээрлийн хөдөлгөөний үеийн нээлтийн тухай түүхэн гэрэл зураг		
	IX	- XX зууны хувьсгалын түүхэн зүтгэлтэн, цаг хугацаа, газар нутаг, түүхэн сургамжийг харуулсан гэрэл зураг - БНМАУ-ын гадаад харилцаанд		

			гарсан гол үйл явдлуудыг харуулсан түүхэн гэрэл зураг		
Ш. Биет үзүүлэн					
3.1. ЕБС-ийн түүхийн сургалтын биет үзүүлэн (макет, модель, музейн үзмэрийн хуулбар)	VI	- Багаж зэвсгийн хөгжлийг дүрсэлсэн биет үзүүлэн		Кабинет эд тус бүр 1 ширхэг	
	VII	- Их Монгол улс, Монголын эзэнт улсуудын үлдээсэн түүх соёлын өвийг (зоос, тамга) дүрсэлсэн биет үзүүлэн			
IV. Дижитал үзүүлэн					
4.1. Баримтат киноны хэсэг	VI	- Эртний Египет, Грек, Ром, Хятад Энэтхэгийн нийгмийн зохион байгуулалт, соёл, эрхлэх аж ахуйн онцлогийг тусгасан сурагчдын нас сэтгэхүйд нийцсэн эх сурвалж, мэдээллийг сонгосон байх	Хугацаа: 3-10 минут Дууны чанар: MP3 болон MPEG-4 AAC-ийн алийг ч хэрэглэж болно. 44100Hz давтамжтай, 16/BitRate 320kbps хурдтай Бичлэгийн чанар: 360p, 480p, 720p HD/1080 FHD сонголттой байна MP4 форматтай Төрөл: видео, аудио бичлэг байна.	CD/DVD хэлбэрээр ашиглах тохиолд олд кабинетэд 1 ширхэг байна.	
	VII	- Их Монгол улсын талаар уран сайхны киноны хэсэг - Монголын эзэнт улсуудын байлдан дагууллын талаар баримтат кино			
	VIII	- XV-XVIII зууны үеийн Монгол улсын тухай баримтат кино - Монголчууд эрх чөлөө тусгаар тогтнолынхоо төлөө тэмцсэн тухай болон энэ			

			<p>үеийн түүхэн зүтгэлтнүүдийн тухай баримтат кино</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аж үйлдвэрийн хувьсгал, шинжлэх ухааны ололт нээлтүүдийн тухай баримтат кино - XVIII-XX зууны дэлхий дахинтай холбоотой баримтат кино 	
		IX	<ul style="list-style-type: none"> - Хэлмэгдүүлэлтийн үеийн баримтат кино - Халх голын дайны баримтат кино - Хүйтэн дайны тухай түүхэн баримтат кино, нэвтрүүлэг 	
2.2. Түүхэн контент		VI	<ul style="list-style-type: none"> - Түүхийн он тооллыг илэрхийлсэн контент - Түүхийн эх сурвалжийн төрөл, ангиллын талаар контент - Өвөг түүхийн үеийн аж амьдрал, багаж зэвсгийн хөгжлийг дүрсэлсэн түүхэн контент - Монгол нутаг дах эртний нүүдэлчдийн түүхэн дурсгалыг харуулсан түүхэн контент - Монголын эртний улсууд, Түрэг угсааны улсуудын түүх, соёлын 	

			дурсгалын талаар түүхэн контент	
		VII	<ul style="list-style-type: none"> - Он тооллын бодлого бодох талаар контент - Түүхийн эх сурвалжийг хэрхэн ашиглах талаар контент - “Монгол” нэрийн учир, Монголчуудын гарал үүслийн талаар түүхэн контент - Чингис хааны Монголын болон дэлхийн түүхэнд оруулсан гавьяаг харуулсан түүхэн контент - Монголын эзэнт гүрний байлдан дагууллын талаар түүхэн контент - Монголын эзэнт гүрний үеийн бусад улсуудын түүхэн сонирхолтой контент 	
		VIII	<ul style="list-style-type: none"> - XV-XX зууны дэлхийн болох, Монголын түүхийг харьцуулсан контент - Газарзүйн их нээлтийн талаар - Шашны шинэтгэл, сэргэн мандалтын үеийн шинжлэх ухааны олон салбарын үүсэл, хөгжлийг харуулсан түүхэн контент - XV-XVIII зууны өрний болон дорнын ард түмний аж 	

			<p>амьдрал, соёлыг харуулж харьцуулсан түүхэн контент</p> <ul style="list-style-type: none"> - Монголчуудын эрх чөлөө, тусгаар тогтнолынхоо төлөө тэмцсэн түүхэн контент - Чингүүнжав, Амарсанаагийн бослоготой баримтат кино, шторк - Тогтохтөр вангийн тухай контент - Монголд бурханы шашин дэлгэрсэн болон сүм хийдүүдийн тухай түүхэн контент - XVIII-XX зууны үеийн монголчуудын соёлын тухай түүхэн контент - Эзэнт гүрнүүдийн дорно дахиныг колончлох бодлогыг харуулсан түүхэн контент 	
		IX	<ul style="list-style-type: none"> - 1911 оны хувьсгалтай холбоотой түүхэн контент - Дэлхийн I дайны түүхэн контент - Энэ үеийн зүтгэлтнүүдийн талаар түүхэн контент - Дэлхийн II дайны түүхэн контент - Хүйтэн дайны тухай түүхэн контент 	

			<ul style="list-style-type: none"> - Монгол дэлхийн энхийг сахиулах үйл ажиллагаанд хэрхэн хувь нэмрээ оруулж байгаа талаар түүхэн контент - Социализм задран унасан тухай түүхэн контент - Ардчилсан хувьсгалын түүхтэй холбоотой контент - Гадаад дотоод бодлого үзэл баримтлалтай холбоотой түүхэн контент 	
4.3. Виртауль музей		VI	- НТӨ 800.000-V зууны түүхэнд холбогдох археологийн сурвалжуудыг харуулсан	
		VII	- VI-XV зууны үед холбогдох Их Монгол улс болон Монголын эзэнт улсуудын археологийн сурвалжуудыг харуулсан	
		VIII	<ul style="list-style-type: none"> - Монголд бурханы шашин дэлгэрсэн болон сүм хийдүүдийн тухай түүхэн виртуаль музей - Газарзүйн их нээлт, шашины шинэтгэл - Аж үйлдвэрийн хувьсгал, шинжлэх ухааны ололт нээлтүүдийн тухай 	

		IX	<ul style="list-style-type: none"> - 1911 оны хувьсгалтай холбоотой виртуаль музей - Дэлхийн I дайны тухай виртуаль музей - Ардчилсан хувьсгалын түүхтэй холбоотой виртуаль музей 	
--	--	----	--	--

Хүснэгт 3. Түүх (X-XI)-ийн сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо
ХЭМЖЭЭ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Анги	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавих нэмэлт шаардлага	Тоо хэмжээ
II.Хэвлэмэл материал, Зурагт үзүүлэн					
2.1. Товхимол					
1	<p>2.1.1. Ерөнхий боловсролын түүхийн хичээлийн товч тайлбар толь (ахлах анги)</p> <p>2.1.2. ЕБС-ийн түүхийн сургалтад ашиглах сурвалжууд (ахлах анги)</p>	X	<p>Хэрэглэгдэхүүний агуулга дараах бүлэг сэдвийн хүрээнд байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Түүхийг судлах аргууд - Монголын өвөг түүхийн үе (800000 жилийн өмнөөс НТӨ III мянган) - Нүүдлийн иргэншлийн үе (НТӨ II мянган-НТӨ IV зуун) - Монголын эртний улс (НТӨ IV зуун-1125 он) - Чингисийн өмнөх аймаг улсууд: Угсаа гарвал, нүүдэл, суурьшил - Их Монгол улс: Төр, засаг захиргаа, 	<p>Ном товхимолын формат, хуудасны хэмжээ, үсгийн хэмжээ, бүтэц зэрэгт “Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд тавих шаардлага 1 дүгээр хэсэг: Ном товхимол” MNS 5553-1:2005 стандартыг баримтална. Харин агуулга, арга зүйг боловсруулахдаа “Бага, дунд боловсролын хэвлэмэл сурах бичигт тавих шаардлага MNS 5418:2008-ыг баримтална.</p>	Кабинетэд 40 ширхэг

			<p>нийгэм, аж ахуй, соёл</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чингис хааны Монголын болон дэлхийн түүхэнд гүйцэтгэсэн үүрэг - Монголчуудын байлдан дагуулал: Шалтгаан, шалтаг, үйл явц, үр дүн - Монголын эзэнт гүрэн: Он цаг, газар нутаг, харилцаа - Монголын улс төрийн хямрал: Шалтгаан, явц, үр дагавар, сургамж - Бурханы шашин ба Монголчууд - Сурах бичгийн агуулгатай давхцахгүй байх - Анхдагч болон хоёрдогч эх сурвалжийн жагсаалт гаргах 	
		XI	<p>Хэрэглэгдэхүүний агуулга дараах бүлэг сэдвийн хүрээнд байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Түүхийг судлах арга - Монголчуудын тусгаар тогтнол алдагдсан нь: Шалтгаан, үйл явц, үр дагавар - Монголчуудын тусгаар тогтнолын төлөөх тэмцэл, хөдөлгөөн 	

			<ul style="list-style-type: none"> - Монгол төрийн сэргэн мандалт (1911- 1924) - 1924-1990 оны БНМАУ-ын нийгэм, эдийн засаг, улс төрийн байдал - Орчин үеийн Монгол улс (1990-өнөөг хүртэл) - Сурах бичгийн агуулгатай давхцахгүй байх - Анхдагч болон хоёрдогч эх сурвалжийн жагсаалт гаргах 		
2.2. Зурагт үзүүлэн					
2	2.2.1. ЕБС-ийн түүхийн сургалтын зураг зүйн эх сурвалж үзүүлэн	Х	<ul style="list-style-type: none"> - Монголын палеолит, мезолит, неолитын үеийн гол бууц суурингуудын тархалтын харуулсан зураг: ханын үзүүлэн - Монголын эртний улсуудыг газарзүйн байршлыг харуулсан зураг (Хүннү, Сяньби, Нирун, Түрэг, Уйгур, Хятан): ханын үзүүлэн - Торгоны замын чиглэлийг харуулсан газарзүйн зураг: ханын үзүүлэн - Монгол аймаг, улсуудын 	<p>Зурагт үзүүлэн: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай. Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Зурагт хуудасны өнгийг хэт тод хурц байхаас зайлсхийнэ. Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.</p>	<p>Кабинетийн ханын үзүүлэн тус бүр 1 ширхэг</p> <p>Хүүхдийн гар дээр тавих бол-40 ширхэг.</p>

			<p>төрийн байгуулал, аж ахуй, соёл, шашны онцлогийг илэрхийлсэн зураг: ханын үзүүлэн</p> <ul style="list-style-type: none"> - Их Монгол Улс, Монголын эзэнт гүрний улсуудын хил хязгаарыг өргөжин тэлэлтийг харуулсан газар зүйн зураг: ханын үзүүлэн - Чингис хаан болон түүний залгамжлагчдын байлдан дагууллын чиглэлийг харуулсан газарзүйн зураг: ханын үзүүлэн - XIV-XVII зууны Монгол улсын засаг захиргааны нэгж, зохион байгуулалтыг харуулсан зураг: ханын үзүүлэн 	<p>Хэвлэмэл материал: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно. Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Багц хэлбэрээр байгаа хуудсан бүтээгдэхүүнд агуулгын жагсаалт гаргасан байна. Агуулгын жагсаалтыг багцны хавтсан дээр эсвэл хавчуурга хуудсан дээр хэвлэнэ. Багцыг хавтас, дугтуй, хайрцагт савлана. Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.</p>	
		XI	<ul style="list-style-type: none"> - XVII-XVIII зууны Монголын улс төрийн газар зүйн зураг - Манжийн эсрэг бослого, тэмцэл, хөдөлгөөн гарсан газар нутгуудын газар зүйн зураг 	<p>Шаардлагатай үед зөөвөрлөж, хадгалах хайрцагтай байх</p>	

			<ul style="list-style-type: none"> - Монгол Улсын засаг захиргааны өөрчлөлтүүдийг харуулсан газарзүйн зураг - 1924-1990 оны засаг захиргааны өөрчлөлтийг харуулсан газар зүйн зургууд 	
3	2.2.2. ЕБС-ийн түүхийн хичээлийн мэдлэг, ойлголтын схем (бүдүүвч) үзүүлэн	X	<ul style="list-style-type: none"> - Хүрэл болон түрүү төмрийн үеийн гол археологийн сурвалжуудыг агуулсан үзүүлэн - Монголын өвөг түүхийн үед холбогдох ханан үзүүлэн - Монголын эртний улсууд, Их Монгол Улс, Монголын Эзэнт гүрэн, Улс төрийн хямралын үеийн төрийн зохион байгуулалтыг харуулсан хүснэгт - Тухайн үеийн аж ахуй, соёл, шашин шүтлэгийн илэрхийлсэн үзүүлэн - Улс төрийн хямралын шалтгааныг тайлбарласан хүснэгт 	

		XI	<ul style="list-style-type: none"> - XVII-XVIII зууны Монголын гол үйл явдлын он тооллыг илэрхийлсэн хүснэгт - Хувьсгалын үйл явц, үр дүнг бүдүүвчлэн илэрхийлсэн хананы үзүүлэн - Төрийн зохион байгуулалтыг илэрхийлсэн бүдүүвч - 1911, 1921 оны хувьсгалыг түүхийн айн хүрээнд харьцуулсан хүснэгт - БНМАУ-ын нийгэм, улс төр, эдийн засаг, соёлын өөрчлөлтийг харуулсан хронологи - Монгол дахь ардчиллын үйл явцыг харуулсан хронологи - 1990 оноос хойших улс төр, эдийн засаг, нийгэм, оюун санаанд гарсан өөрчлөлтүүдийн амжилт, ололт, алдаа дутагдлыг харьцуулсан хүснэгт. 		
2.3. Цомог					
4	2.3. Түүхэн зургуудын	X	- Археологийн эд өлгийн сурвалжуудын	Цомгийн хэмжээг бүтээгдэхүүнд	форматын Хэвлэмэл тавих Кабинетэд : 20 багц

	цомог (уран болон гэрэл зураг, бусад зураг)		<p>талаарх гэрэл зургууд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хүннү гүрний үеэс улс төрийн хямрал хүртэлх хугацааны түүхэн зүтгэлтнүүдийн зургууд 	<p>ерөнхий шаардлага MNS 5553-6:2005-ын 5.1.1 дугаар заалтыг дүгээр заалтыг баримтлан сонгоно.</p> <p>Фото зургийг дүрслэхдээ JPEG-ийг хэрэглэх</p> <p>Зураг, график зэргийг дүрслэхдээ PNG 1.0-ийг хэрэглэх</p> <p>Вектор зургийг дүрслэхдээ SVG 1.1 болон SVG 1.2 Tiny стандартуудыг хэрэглэх</p> <p>Зургийн нягтрал нь 2000 pixels-ээс багагүй хэмжээтэй байна.</p>	
		XI	<ul style="list-style-type: none"> - Тусгаар тогтнолынхоо төлөө тэмцэгчдийн гэрэл зургууд - 1911, 1921 оны хувьсгалын удирдагчдын түүхэн зургууд, гэрэл зургууд - 1924-1990 түүхэнд холбогдох түүхэн зураг, гэрэл зураг 		
III. Биет үзүүлэн					
5	1.1. ЕБС-ийн түүхийн сургалтын биет үзүүлэн (макет, модель, музейн үзмэрийн хуулбар)	X	<ul style="list-style-type: none"> - Палеолит, мезолит, неолтын үеийн Монгол нутгаас олдсон чулуун зэвсгүүдийн макетууд, - Хүрэл, түрүү төмрийн үеийн дурсгалуудыг харуулсан биет үзүүлэн (буган хөшөө, дөрвөлжин булш, хиргисүүр г.м) - Тухайн үед холбогдох макет (Чингисийн чулууны бичиг, Алтан ордны үйсэн дээрх бичиг, Гүюг 		Кабинетэд тус бүр 1 ширхэг

			хааны тамганы дардас г.м)		
		XI	- 1924-1990 оны түүхэнд холбогдох биет дурсгалууд		
IV. Дижитал үзүүлэн					
6	4.1. Баримтат киноны хэсэг	X	<ul style="list-style-type: none"> - Монголын түүхийн судалгааны чиглэл, хандлагын талаарх баримтат кино - Нүүдлийн иргэншлийн талаарх баримтат кино, нэвтрүүлэг - Эртний улсуудын түүхэн холбогдох баримтат кино - Монголчуудын байлдан дагууллыг харуулсан баримтат кино - Монголын эзэнт гүрний талаарх баримтат кино - XIV-XVII зууны Монголчуудын талаарх баримтат кино - Бурханы шашны дэлгэрэлттэй холбоотой баримтат кино 	Хугацаа: 3-10 минут БШУ-ы сайдын 2021 оны 05 сарын 21-ий А/193 тоот тушаалаар батлагдсан “Цахим сурах бичиг, сургалтын нээлттэй материалд тавих шаардлага”-ыг хангасан байна.	CD/DVD хэлбэрээр ашиглах тохиолдолд кабинетэд 1 ширхэг байна.
		XI	<ul style="list-style-type: none"> - Монголчууд тусгаар тогтнолоо адпсан тухай баримтат кино - БНМАУ-ын талаарх 		

			баримтат кино, нэвтрүүлэг - Ардчиллын талаар өгүүлсэн баримтат кино, нэвтрүүлгүүд	
	4.2. Түүхэн контент	X	<ul style="list-style-type: none"> - Түүх судлах аргыг илэрхийлсэн контент - Монголын өвөг түүхийн үед холбогдох контент - Нүүдлийн иргэншлийн онцлогийг харуулсан контентууд - Эртний улсуудын түүхэнд холбогдох контент - Чингис хааны талаарх контентууд - Монголчуудын байлдан дагууллыг харуулсан контент - Монголын эзэнт гүрний түүхийн талаарх контент - XIV-XVII зууны Монголчуудын талаарх контентууд - Бурханы шашны дэлгэрэлттэй холбоотой контентууд 	

		XI	<ul style="list-style-type: none"> - Түүхийг шинжлэн судлах арга барилтай холбоотой контент - Монголчуудын тусгаар тогтнол алдагдсантай холбоотой контентууд - 1911, 1921 оны хувьсгалтай холбоотой контентууд - Түүхэн зүтгэлтнүүдтэй холбоотой контентууд - Ардчиллын талаарх контентууд 	
4.3.	Виртауль музей	X	- НТӨ 800.000-ХVII зууны түүхэнд холбогдох археологийн сурвалжуудыг харуулсан	
		XI	- ХVII зуунаас өнөө үе хүртэлх цаг хугацаанд холбогдох түүхийн эх сурвалжууд	